

РЕШЕНИЕ

№ 1993

гр. София, 16.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42 състав, в
публично заседание на 18.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

при участието на секретаря Росица Б Стоева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **2712** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-207 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр.с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба вх.№ 6117/12.03.2025 г., подадена от "Бул Верде" ЕООД със седалище в [населено място] и адрес на управление [улица], вх.А, ет.5, ап.15, ЕИК:[ЕИК], чрез адв. О., с която е предявен иск срещу Държавен фонд "Земеделие" за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди под формата на пропуснати ползи в размер на 468 408,74 лв., които вреди се твърди да са настъпили за периода от 15.10.2020 г. до 17.4.2024 г., и да са причинени на ищеца от незаконосъобразен акт - Уведомително писмо изх.№ 02-2600/3708/15.10.2020 г. на Изпълнителния директор на ДФЗ, за отказ да се сключи анекс за удължаване на срока за изпълнение на инвестицията по Договор № 03/04/1/0/02763 от 28.12.2017 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, като отказът е отменен с Решение № 1866 от 20.02.2023 г. на Върховния административен съд по адм.дело № 7653/2022 г., ведно с мораторна лихва в размер на 127 954,47 лв. за периода от отмяната на акта (20.02.2023 г.) до предявяването на исковата молба (12.03.2025 г.), както и със законната лихва върху главницата, от предявяването на исковата молба (12.03.2025 г.) до окончателното ѝ изплащане.

В исковата молба се твърди, че ищецът "Бул Верде" ЕООД е ползвател по Договор № 03/04/1/0/02763 от 28.12.2017 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1

"Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014–2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, сключен с ДФЗ, като първоначално одобрената финансова помощ е в размер на 1 168 969,27 лева. Продължава, че на 14.08.2020 г. ищецът е подал искане до ДФЗ за удължаване срока за изпълнение на одобрената инвестиция, по което с писмо изх.№ 02-2600/3708/15.10.2020 г. е отказано сключване на анекс към договора. По жалба на "Бул Верде" ЕООД този отказ е отменен с Решение № 1866 от 20.02.2023 г. на ВАС по адм.дело № 7653/2022 г. Поддържа, че в изпълнение на съдебното решение страните са сключили анекс № 1/14.06.2023 г., с който срокът за изпълнение на инвестицията е удължен до 15.06.2021 г., а срокът за подаване на заявка за окончателно плащане е определен на един месец от подписването на анекса. На 14.07.2023 г. ищецът е подал заявка за окончателно плащане, като на 17.04.2024 г. ДФЗ е изплатил сумата от 1 165 795,74 лв., представляваща одобрената част от безвъзмездната финансова помощ, с което е потвърдено надлежното изпълнение на одобрения инвестиционен проект. Твърди, че единствената причина за забавеното изплащане на дължимата финансова помощ е отмененият индивидуален административен акт - отказ на ДФЗ. Счита, че в резултат на този акт е претърпял имуществени вреди, изразяващи се в пропуснати ползи от невъзможността да се ползва дължимата сума за периода от 15.10.2020 г. до 17.04.2024 г., и размерът на пропуснатите ползи се определят от законната лихва върху изплатената финансова помощ. Претендира обезщетение за пропуснати ползи в размер на 468 408,74 лв. за посочения период, както и мораторна лихва върху тази сума в размер на 127 954,47 лв. за периода от 20.02.2023 г. – датата на влизане в сила на съдебното решение, с което е отменен незаконосъобразният акт, до датата на предявяване на исковата молба – 12.03.2025 г., ведно със законната лихва върху главницата до окончателното ѝ изплащане, както и направените по делото разноски. В с.з. ищецът чрез адв.О. поддържа иска и моли Съда да уважи исковата претенция. Претендира разноски по списък.

Препис от исковата молба е връчен на ответника Държавен фонд "Земеделие". В законоустановения срок е постъпил отговор, в който се изразява становище, че предявените искове с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ са допустими, но изцяло неоснователни и недоказани, като се оспорват както по основание, така и по размер. Ответникът не оспорва обстоятелствата, че между страните е сключен административен договор за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, че ищецът е поискал удължаване на срока за изпълнение на инвестицията, че с уведомително писмо от 15.10.2020 г. е отказано сключване на анекс, както и че този отказ е отменен с влязло в сила решение на ВАС. Не оспорва и последващото сключване на анекс, подаването на заявка за окончателно плащане и изплащането на сума в размер на 1 165 795,74 лв. на 17.04.2024 г. Поддържа обаче, че изплащането на безвъзмездната финансова помощ не е било забавено и че дори да се приеме наличие на забава, тя не се намира в причинно-следствена връзка с отмененото уведомително писмо, което е касало единствено въпроса за удължаване срока за изпълнение на инвестицията, а не дължимостта или момента на изплащане на финансовата помощ. Излага становище, че отмяната на уведомителното писмо не поражда автоматично задължение за изплащане на помощта, нито определя конкретен момент, от който тя да е изискуема. Ответникът възразява, че правото на получаване на безвъзмездната финансова помощ възниква едва след одобряване на заявката за плащане с положителен административен акт, при което проверката се извършва в самостоятелно административно производство и при условията на оперативна самостоятелност. Поради това поддържа, че не са налице предпоставките за ангажиране на отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, тъй като твърдените вреди не представляват пропуснати ползи в смисъла на закона и не са пряка и непосредствена

последица от отменения административен акт. Оспорва и претенцията за мораторна лихва, като излага възражение за неправилно определяне на периодите и за недопустимо застъпване на обезщетения. Ответникът моли Съда да отхвърли изцяло исковата молба. В с.з. ответникът чрез адв. Г. оспорва иска като неоснователен и недоказан и моли Съда да го отхвърли. Претендира разноски по списък. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

С. градска прокуратура чрез прокурор Д. дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата претенция и моли Съда да я отхвърли. Изразява становище за прекомерност на претендираните адвокатски възнаграждения и от двете страни.

Съдът намира за установено следното от фактическа страна:

Не е спорно между страните, а това се установява и от представените по делото писмени доказателства, че между "Бул Верде" ЕООД и Държавен фонд "Земеделие" е сключен Договор № 03/04/1/0/02763 от 28.12.2017 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони 2014–2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони /л.8/, с краен срок за изпълнение на договора не по-късно от 15.09.2020 г. Предмет на договора е Проект за отпускане на БФП с № 03/04/1/0/02763 "Изграждане на система за напояване, доставка на машини за напояване и оборудване за отглеждане на зеленчуци в земеделско стопанство, находящо се в землищата на [населено място] и [населено място], общ.Д. Ч., обл.В.". Към договора е сключен анекс от 14.06.2023 г.

Първоначално одобрената финансова помощ е в размер на 1 168 969,27 лв. Безвъзмездната финансова помощ е следвало да бъде предоставена под формата на възстановяване на действително направените и платени от ползвателя разходи, приети за допустими по подмярка 4.1, но не повече от размера на първоначално одобрената финансова помощ.

На 14.08.2020 г., с оглед пандемията от Ковид-19, "Бул Верде" ЕООД е подало до ДФЗ искане за удължаване срока за изпълнение на одобрената инвестиция с 9 месеца /л.26/, който първоначално е бил определен до 15.09.2020 г. По така постъпилото искане от ДФЗ е извършена проверка на място относно етапа на изпълнение на инвестицията, като е констатирано, че към крайния срок за изпълнение е налице изпълнение едва на 59% от инвестицията. Във връзка с тази констатация и тъй като към искането е представено доказателство за невъзможност за изпълнение на малка част от инвестицията, искането е прието за неоснователно.

С Уведомително писмо изх.№ 02-2600/3708/15.10.2020 г. на Изпълнителния директор на ДФЗ е отказано сключването на анекс към договора. Писмото е оспорено по съдебен ред и с Решение 2718 от 20.04.2022 г. на АССГ по адм.дело № 12608/2020 г. жалбата е отхвърлена. Съдебният акт е отменен с Решение 1866 от 20.02.2023 г. на ВАС по адм.дело № 7653/2022 г. и е постановена отмяна на уведомителното писмо.

На 14.06.2023 г. ДФ "Земеделие" и "Бул Верде" ЕООД са сключили анекс №1 към АДФП, с който срокът за изпълнение на инвестицията е удължен до 15.06.2021 г., а срокът за подаване на заявка за окончателно плащане е определен на един месец от подписването на анекса, т.е. до 14.07.2023 г.

На 14.07.2023 г. "Бул Верде" ЕООД е подало заявка за окончателно плащане на безвъзмездната финансова помощ /л.31/, като след извършена проверка по заявката, на 17.05.2024 г. ДФЗ е изплатил на ищеца сумата от 1 165 795,74 лв., представляваща одобрената част от безвъзмездната финансова помощ по договора.

По делото беше допусната съдебно-счетоводна експертиза с в.л. М. И., чието заключение не е оспорено от страните. От него се установява, че законната лихва върху сумата от 1 165 795,74 лв.

за периода от 15 октомври 2020 г. до 17 април 2024 г. е в размер на 454 997,78 лв., а законната лихва върху сумата от 454 997,78 лв. за периода от 20 февруари 2023 г. до 12 март 2025 г. е в размер на 124 457,69 лв.

При така установената фактическа обстановка Съдът намира от правна страна следното:

Исковата молба е предявена в петгодишния давностен срок от влизане в сила на Решение № 1866 от 20.02.2023 г. на ВАС, с което е отменено уведомително писмо изх.№ 02-2600/3708/15.10.2020 г. на Изпълнителния директор на ДФЗ. Искът е подаден от легитимиран субект – адресат на отменото уведомително писмо, вследствие на което се претендират обезщетения за претърпени имуществени вреди, представляващи пропуснати ползи, и при наличие на правен интерес, поради което същата е процесуално допустима.

Съгласно чл.1, ал.1 ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на гражданите и юридическите лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне право на иск за обезщетение е необходимо да са налице няколко кумулативни предпоставки, а именно: вреда - имуществена или неимуществена; незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнението на административна дейност; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действието или бездействието и настъпилата вреда. Под вреда следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно защитените от правото имуществени и неимуществени интереси на увредения, а под "пряка и непосредствена" - тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на компетентния административен орган по силата на безусловно необходимата връзка между тях. При липсата на който и да е от елементите на фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл.1 ЗОДОВ.

В случая по делото е установена първата предпоставка – отменен по съдебен като незаконосъобразен индивидуален административен акт – Уведомително писмо № 02-2600/3708/15.10.2020 г. на Изпълнителния директор на ДФЗ за отказ да сключи анекс към договор № 03/04/1/0/02763 от 28.12.2017 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Следователно ищецът е доказал наличието на незаконосъобразен акт, издаден от административен орган, при изпълнение на административна дейност по смисъла на чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

При това положение Съдът следва да прецени установено ли е по делото настъпване на вреди, а при положителен отговор – представляват ли тези вреди пряка и непосредствена последица от издадения незаконосъобразен акт.

Съобразно чл.154 ГПК всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения. В противен случай Съдът е длъжен да приложи последицата при носене на доказателствената тежест, като приеме недоказания факт за неосъществил се. В случая ищецът е този, който следва да докаже, чрез провеждане на пълно и пряко доказване със съответните процесуални способности, настъпването на твърдените имуществени или неимуществени вреди, както и причинната връзка между тях.

По твърдението за претърпяна имуществена вреда Съдът намира следното:

Ищецът твърди, че същата се изразява в невъзможността на дружеството да разполага с дължимото, според него финансиране, в периода от отказа на органа да сключи анекс за

удължаване на срока за изпълнение на договора – 15.10.2020 г. до момента на заплащане на финансовата помощ – 17.05.2024 г.

Имуществените вреди, представляващи пропуснати ползи, са неосъществено, но сигурно увеличение на имуществото на лицето, което е осуетено в резултат на вредоносното деяние. Пропуснатата полза трябва да е реално предвидима и обективно установима. В този смисъл е Тълкувателно решение № 3/12.12.2012 г. по тълк.дело № 3/2012 г. на ОСГТК на ВКС, в което е прието, че пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, поради което предположението за нея трябва винаги да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на това увеличаване. Сигурна възможност за увеличаване на имуществото е налице, когато на база доказани обективни факти и при обичайно развитие на нещата, отчитайки особеностите на конкретния случай, може да се направи достатъчно обоснован извод, че в патримониума на ищеца действително е могла да настъпи положителна промяна. Предвид това, имуществените вреди, представляващи пропуснати ползи, са неосъществено, но сигурно увеличение на имуществото на ищеца. Това е осуетяване на възможността да се увеличи наличното имущество на увредения в резултат на вредоносното деяние. Установяването на вредите във формата на пропуснати ползи е резултат от умозаключение, което се основава обаче на конкретни факти по делото, по които може да се съди за предполагаемото развитие на имуществените работи на увреденото лице при нормално развитие на обстоятелствата, което в настоящия случай не е налице.

По силата на чл.4 ЗОДОВ държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. В настоящото производство не бе доказано ищецът да е претърпял твърдените от него имуществени вреди като пряка и непосредствена последица от отменения по съдебен ред незаконосъобразен административен акт. В случая с Уведомително писмо изх.№ 02-2600/3708/15.10.2020 г. Изпълнителният директор на ДФЗ е отказал да сключи анекс към Административен договор за безвъзмездна финансова помощ /АДБФИ/ за удължаване на срока за изпълнение на инвестицията, а не е отказал плащане на Безвъзмездна финансова помощ /БФП/ по АДБФП, още повече към конкретна дата. Писмото касае единствено удължаване на срока за изпълнението на инвестицията на бенефициера.

По съдебен ред е отменено Уведомително писмо изх. № 02-2600/3708/15.10.2020 г. за отказ за сключване на анекс от ДФЗ към Договор № 03/04/1/0/02763 от 28.12.2017 г., подмярка 4.1. "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от ПРСР 2014-2020, и преписката е върната на изпълнителния директор на фонда за ново произнасяне при спазване на указанията, дадени в мотивите на настоящото решение. В мотивите си ВАС не е дал указания на ответника за сключване на анекс към АДБФП, а само е дал такива относно издаването на акт, който да отговаря на критериите за законосъобразност. Обстоятелството, че след това Изпълнителният директор на ДФЗ е сключил анекс към АДБФП, не означава, че същият е признал дължимостта на претендираната от ищеца БФП. За да се пристъпи към изплащане на помощта, следва да има изпълнение на договорно и нормативно установените условия за изплащане на помощта, същото да е доказано и най-същественото – плащането да е одобрено от ДФЗ.

В случая, макар да е налице незаконосъобразен акт и забавено финансиране, липсва причинна връзка между отменения акт и претендираните вреди. Причинната връзка е зависимост, при която деянието е предпоставка за настъпването на вредата, а тя е следствие на конкретния акт, действие или бездействие на делинквента. Същата подлежи на отделна преценка във всяко исково производство за реализиране отговорността на държавата и не се презумира при наличие на отменен акт. При изясняване на причинната

връзка е нужно да се отговори и на въпроса, дали резултатът е бил реално възможно следствие на извършеното деяние. Ако между дадено обстоятелство и резултата не може да се докаже една с по-голяма вероятност настъпила обусловеност, причинната връзка не е установена. За да се изясни ролята на всяко от предшестващите следствието необходими условия за неговото настъпване, трябва да се види дали те създават конкретна, реална възможност за това или я превръщат в действителност.

Съдът намира, че в настоящия случай не е налице пряка и непосредствена причинна връзка между отменения акт и вредата, тъй като отмяната на административния акт и връщането на преписката за ново разглеждане на административния орган не означават признаване или възникване на спорното материално право, във връзка с което се търси обезщетение като заместваща това право престация. А за да възникне правото на такава заместваща престация, каквото е обезщетението, тя очевидно следва да има какво да замести, т.е. трябва да е налице нарушеното материално право, претендирано в основното административно производство. Пряка причинна връзка принципно не може да възникне, когато със съдебното решение преписката се връща на административния орган за разрешаване на спора. В хипотезата на отказ за издаване на благоприятстващ административен акт, който отказ е отменен и въпросът относно възникващите от този акт права е окончателно решен от Съда, съществуването на претендираното в административното производство право се установява със самото съдебното решение. Актът за отмяната влиза в сила и от този момент правните последици на административния акт отпадат с обратно действие и се заменят с правните последици на съдебното решение, с което съответното право се признава или предоставя. Затова и в зависимост от това кога е възникнало или е следвало да възникне съответното право или благо, се преценява налице ли са липси или пропуснати ползи за съответния адресат на акта и за какъв период. Когато преписката се връща на административния орган, за да бъде решен въпросът относно претендираните в административното производство права, тези права не възникват от съдебното решение. Тези права или блага не се считат и за признати, независимо от мотивите на отменителния съдебен акт, защото мотивите на съдебното решение не се ползват със сила на пресъдено нещо, нито имат задължителния характер, присъщ на един влязъл в сила административен акт. Още повече, че както бе посочено по-горе, в случая се касае за акт, с който не е решен въпрос за дължимост на БФП, а само за това дали са налице предпоставки за сключване на анекс за удължаване срока на изпълнение на договора.

Въз основа на изложеното Съдът намира, че административният акт - Уведомително писмо № 02-2600/3708/15.10.2020 г. на Изпълнителния директор на ДФЗ за отказ да сключи анекс към договор № 03/04/1/0/02763 от 28.12.2017. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, отменен като незаконосъобразен по съдебен ред и отложено във времето произнасяне по въпроса за дължимост на БФП, не са достатъчни предпоставки по смисъла на чл.1 и чл.4 ЗОДОВ, водещи до уважаване на исковата претенция.

С разпоредителното заседание, с Определение № 18551 от 30.05.2025 г. Съдът указва на ищеца, че в негова доказателствена тежест е да установи онези факти и обстоятелства, от които претендира за него да настъпят благоприятни правни последици, а именно: осъждането на ответника за заплащане на обезщетение в претендирания размер, вследствие на причинени от него имуществени вреди от описаното от ищеца неизпълнение на договорни задължения на ответника, причинените му вреди от това неизпълнение, причинно-следствената връзка между неизпълнението на задълженията и вредите. Тезата на ищеца не се подкрепи с ангажираните в съдебното производство доказателства, вкл. и при съобразяване заключението на ССЕ. Страната не се справи с указаната ѝ от Съда доказателствена тежест и следва да понесе последиците от недоказването.

Установената липса на елементи от фактическия състав на отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ води до неоснователност на исковата претенция, както за главница, така и за мораторна лихва за забава и същата следва да бъде отхвърлена.

Предвид неоснователността на главния иск, такава се явява и претенцията за присъждане на законна лихва, предвид акцесорния и характер.

Ответникът своевременно е направил искане за присъждане на сторените по делото разноски. Същите са в

размер на 33 049,08 лв. съгласно представен списък и доказателства за реално извършени плащания. Ето защо и предвид изхода на правния спор, тази сума следва да бъдат възложена в тежест на ищеца. Така мотивиран, Административен съд – София-град

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен и недоказан предявеният иск от "Бул Верде" ЕООД със седалище в [населено място] и адрес на управление [улица], вх.А, ет.5, ап.15, ЕИК:[ЕИК], срещу Държавен фонд "Земеделие" за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди под формата на пропуснати ползи в размер на 468 408,74 лв., за периода от 15.10.2020 г. до 17.4.2024 г., причинени от Уведомително писмо изх.№ 02-2600/3708/15.10.2020 г. на Изпълнителния директор на ДФЗ, за отказ да се сключи анекс за удължаване на срока за изпълнение на инвестицията по Договор № 03/04/1/0/02763 от 28.12.2017 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, като отказът е отменен с Решение № 1866 от 20.02.2023 г. на Върховния административен съд по адм.дело № 7653/2022 г., ведно с мораторна лихва в размер на 127 954,47 лв. за периода от отмяната на акта (20.02.2023 г.) до предявяването на исковата молба (12.03.2025 г.), както и със законната лихва върху главницата, от предявяването на исковата молба (12.03.2025 г.) до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА "Бул Верде" ЕООД със седалище в [населено място] и адрес на управление [улица], вх.А, ет.5, ап.15, ЕИК:[ЕИК], да заплати на Държавен фонд "Земеделие" разноски по делото в размер 16 897,72 евро (шестнадесет хиляди осемстотин деветдесет и седем евро и 72 евро цента), с левова равностойност 33 049,07 лв. (тридесет и три хиляди и четиридесет и девет лева и 7 ст.).

Решението може да се обжалва пред ВАС с касационна жалба или касационен протест в 14-дневен срок от съобщението до страните за постановяването му.

СЪДИЯ: